

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

S. Francisci Xaverii E Societate Iesv Indiarvm Apostoli Novarvm Epistolarvm Libri Septem

Francisco <de Javier>

Romæ, 1667

Epistola VIII. Carissimus in Christo Domino Nostro Fratribus D. Iajo & D.
Lainez. Romam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46129](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46129)

ea quæ nos illic expectat Messis uberrima,
 cogitationem & facultatem verisimiliter ere-
 ptura nobis est alios agros areasve cogitandi
 unde plus congerere queamus in horreum Do-
 mini, cuius obsequijs nos devovimus. qui er-
 gò primus è nobis ad Beatam vitam pervene-
 rit, & illic *non invenerit fratrem quem in Do-
 mino diligit*, meminerit orare Christum Regem
 nostrum, ut & illo adducto, cunctos nos in
 suâ gloriâ societ. Vlyssipone xv. Kal. Apriles
 Anno CIOIOXLI.

Cunctis isthic in Domino dilectis.

Franciscus de Xavier.

EPISTOLA VIII.

Carissimus in Christo Domino Nostro
 Fratribus D.Iajo & D.Lainez.
 Romam.

*Deest principium in Autographo Mussiponti
 servato.*

Quod Regem attinet & eleemosynam
 ad ædificationem Domûs, scribo Petro
 D Coda-

Codatio quid isthic agere debeat. Mihi videbatur: in hoc quidem trimestre verna quam auspiciamus tempestatis parum opportunè id negotium occurrurum; utique inter apparatus atrocis belli quod instare dicitur ex finitimâ Africâ; unde frequentes & concordantes indicant nuncij, conjuratum omnium Maurorum nomen irruptionem minitari tum multoosissimam in terras Lusitanicæ ditionis. Tranquilliori tempore multum ad rei successum conferrent, procurata isthic officia Cardinalium gratiosorum apud Regem, si eum dignarentur accuratis literis docere, quàm utiliter impenderetur regia pecunia in constructionem talis Domus. Credo in isto numero peculiariter Carorum Regi Purpuratorum Patrum esse Cardinalem Carpensensem, argumento inde ducto: quòd hunc Domino Petro intimè familiarem novi. quare commendatitiæ ab eo impetratæ, uti & à Cardinali SS. Quatuor Coronatorum; & si quorum aliorum amicitia cum ejus Majestate non ignota vobis sit, plurimum sine dubio juvarent. Hi si quâ ex causâ detrectarent ad Regem protinus ipsum tali de re scribere, at non agrè opinor adducerentur, præsertim Carpensensis, ad Dominum Petrum,

ut

ut cum Rege negotium tractet, & boni hujus Operis patrociniū apud eum amplectatur, privatim orandum. Præterea si Orator Regis qui isthic est, optimè affectus in Societatem sit, prodesset sanè non parū impetrare ab eo in id ipsum literas, quæ Regi exponerent in quantâ necessitate favoris Suæ Majestatis res in urbe nostræ sint. Non omittatis vos ipsi scribere ad Dominum Petrum Mascareniam. nam quantum ille delectetur vestris literis, nullis satis verbis possem exprimere. Hoc certò teneatis, amari vos ab eo *multum in Domino*. quas à vobis accipit literas studiosissimè conservat, pedentim lectitat, cum voluptate fructuque animi, cujus signa in vultu renidenti læta extant. Equidem ex his indicijs intelligens quàm is vester sit, obstringi eo nomine me sentio ad me ipsum in omnem illi vitam addicendum. Nos hîc opinabamur, *salvo meliori judicio*, expedire ut ad Regem scriberetis; agendo illi gratias pro eâ voluntate quam ostendit Collegij aut Domûs Societati fundandæ. nam multus & passim requisitus in hâc Aulâ usus viget officiorum istiusmodi. mihiq; comperitum est ex ijs quæ audivi à D. Petro, Epistolam talis sententia

tiæ missam isthinc, Regi jucundissimam fu-
 turam. Commemorandum in eâ esset, cer-
 tiores à nobis factos vos de beneficâ Majesta-
 tis ejus declaratâ voluntate ædificandi Colle-
 gij aut Domûs nomine Societatis nostræ.
 Etenim hoc ipsum calcar currenti, quod
 ajunt, addet; urgebitque ad tantò instantiù
 corripiendas incepti moras. Etiam hoc quod
 scio vobis indico non frustra; sic certò ha-
 bete, quas tali argumento huc dabitis lita-
 ras, per multas ityras manus, multorum
 oculis legendas. de Francisco Mansillâ nar-
 ro vobis; planè expertem eum esse Sacro-
 rum Ordinum. Est in Indiâ Episcopus, quem
 confidimus in Domino non gravatum iri
 bonum hunc virum initiare; utcumque ma-
 gis illum quidem zelo, bonitate, simplici-
 tate, quàm multis literis instructum: ac nisi
 Dom. Paulus partem suæ multæ Doctrinæ
 illi communicet, valde vereor, ni Deus
 adjuverit, ut examini Sacrorum Ordinum
 Collationem de more præcessuro, par susti-
 nendo reperiatur. quod si accideret, ratio-
 nes conturbaret nostras. Cuperet is in om-
 nem eventum talis casûs, impetrari sibi à
 vobis Româ literas quibus ei exquisitoris à
 Doctrinâ ad Ordines sacros apparatus gratia
 fieret;

fieret ; & susceptio *extra tempora trium*
 majorum Ordinum totidem festis diebus con-
 cederetur , *ad titulum voluntaria paupertatis*
 & *sufficientissima simplicitatis*. Ad quod im-
 petrandum verè allegari potest, suppleri in
 eo multâ bonitate, & sanctâ simplicitate,
 defectum uberioris literaturæ . nimirum si
 tantum fuisset versatus cum Bobadillâ , quan-
 tum cum Cacerezio familiaris usûs habuit,
 traxisset , ut fit , fortè aliquid , intimi convi-
 ctiûs affricu , quò magis eruditionem prio-
 ris , quàm posterioris ruditatem saperet : nec
 conflictaremur hisce difficultatibus , ipso sci-
 licet tunc eructaturo scientiam , inter decur-
 rendum plenis velis æquor Scripturarum .
 Porrò tam hic quàm D. Paulus communi-
 ter optarent impetrare isthic à gratiâ San-
 ctissimi Domini , vt quoties ad aram facient ,
 possint animam unam Purgatorio eruere .
 Missæ Sacrificia quæ jam obtulimus pro Car-
 dinali Guidiccione sunt omninò ducenta
 & quinquaginta , ex quo Româ discessimus ,
 usque ad hunc diem . Faciet per suam gra-
 tiam Deus Dominus Noster ut reliqua in
 Indiâ persolvamus . Equidem dum mente
 recolens réputo , quanto semper hætenus fru-
 ctu gustuque mei animi pro illo Reveren-

diffimo Ecclesiæ Patre sacrificaverim, allic
 me sentio ad eundem Deo Domino Nostræ
 apud Sacrum Altare commendandum, quo
 ties per totam deinceps vitam rei divina
 operari mihi contigerit. Plurimum cupi
 mus scire, ecquid, quando jam confirmata
 Regula Nostra est, illi quibus tantum amo
 ris mutui debere nos profitebatur, ob egre
 giam benevolentiam quâ res nostras ultra
 prosequerentur, promovendo illas ope om
 ni studioque; an, inquam, isti vel jam in
 Societatem dederint nomen, vel in eo sint,
 ut quamprimum dent. Suspicio in ijs esse
 aliquos qui pacem animi reperire cuperent,
 citrà susceptionem vitæ hujus nostræ humi
 lis & ærumnosæ: qui tamen an inventuri sint
 nescio: & fieri poterit ut quod ubi libet
 quarunt, in eo tantum quæsi reformidant,
 loco reperturi denique sint, si quando con
 silium expedierint in eum se recipiendi.
 Hæc à me dicta non ad solum Franciscum
 Zapatam pertinent; haud enim exclusum
 velim Dom. Licentiatum, quem equidem
 autumo non multâ frui quiete tranquillæ
 mentis in terendis, ut facit, liminibus ma
 gnarum Domuum. Quod spectat Dom. Do
 ctorem Medicum Ignatium Lopez is mihi
 planè

planè videtur conturbaturus rationes famæ suæ, & quasi foro cessurus, si priùs abeat quàm percuraverit languentem stomachum. Patris Ignatij, & cachexiam Bobadillæ. de Didaco Zappatâ & ei similibus non habeo quod dicam: nisi verisimiliter fore, ut Mundus eos inutiles sibi deprehensos abijciat, satis deinde laboraturos in reperiendo qui eos velit. Nescio quid sit, quod ex quo Rex statuit quosdam è nobis hîc hæere, alios proficisci, abigere ex animo non possum. occurstantem injussu speciem Carissimi Fratris nostri Antonij Araozij, suggerente sibi præfagâ mente venturum illum ad nos ad Indias cum sex saltem Clericis, & cætero idoneo comitatu, qui etsi non constet ex eruditissimis, modò homines habeat benè animatos ad impendendum quantum ipsis vitæ superest in Dei Domini Nostri obsequium, prætereaque alienos ab omni specie avaritiæ, speramus adventum eorum non parùm utilem futurum. Ac quamquam nullos tales hoc anno (hoc est Martio consequentis) mitteretis; sed evoluta duntaxat inde biennio, quando jam nostras ex Indiâ literas accepisse potueritis, nihil magni esset incommodi; dummodo indicato tempore id quod

dixi subsidium non deesset certi numeri bonorum Operariorum à vobis huc destinatorum. Rem totam Sapientiæ vestræ permitimus. magnoperè tamen optantes, ut illi deliberatione tali, præ oculis id habeatis quod vobis pro certissimo confirmo; planè mihi persuasum esse, laborum in Indiâ nostrorum non exiguum fructum extitutum, neque hoc pütetis esse merum augurium, sibi faventis animi: sic enim constans affirmatio versatorum illic multis annis prudentium hominum sperare nos omninò jubet. Quid in re præsentis deprehenderimus sciatis ex nostris literis, diligenter ac copiosè declaraturis ex oculatâ notitiâ verum statum, locorum ac gentium illarum, quantum ad negotium salutis animarum & Christi regni propagandi spes ac facultates përtinet. Prout nunc augurabamur, magni per omnia momenti ad successum nostrorum ejus generis conatum erit eminens in nos & nullis non officijs palàm ostensus Proregis favor, propter summam autoritatem quam ei apud Reges ac Dynastas illorum tractuum Lusitanici Regis socios, & propria illic olim nota virtus, & nova Dignitas amplissimi & Regem representantis magistratus conciliatura merito

NOVARVM EPIST. Lib. I. 57

ritò creditur . Si vobis viderentur Gratia
 quædam spirituales ex ijs quæ impetrari à
 Summo Pontifice queunt , nobis profutura
 ad efficaciam nostris illic ministerijs adden-
 dam , agite prout vestra vobis caritas & sa-
 pientia suaserit . certè illam cuperemus ob-
 tineri , & ad nos ritè consignato diplomate
 primâ quaque occasione transmitti faculta-
 tem , quâ nostræ Societatis hominibus in In-
 dijs degentibus per supremum Ecclesiæ Pa-
 storem liceat , accipere Sacros Ordines *ex-
 tra tempora* sine patrimonio aut beneficio ,
 titulo promissæ Deo voluntariæ paupertatis ;
 etiam relaxato , ubi opus fuerit , canonico
 impedimento illegitimorum natalium . Ad
 extremum oramus , ut quando ad nos in
 Indias scribetis , id nequaquam perfuncto-
 riè breviterve faciatis . omninò volumus do-
 ceri nominatim à vobis de omnibus & sin-
 gulis Nostrorum , quid agant , valeant , co-
 gitent , quam sui spem , quem fructum edant .
 neque id grave videri debet cum semel dun-
 taxat quovis anno dandarum ad nos litera-
 rum reditura vobis opportunitas sit . Planè
 facite ut vestræ isthinc Epistolæ in octo no-
 bis solidorum dierum lectionem abundant .
 Sic vicissim pollicemur nos quoque facturos .
 Vale-

58 S. FRANCISCI XAVERII
Valete. Vlyssipone xv. Kal. Apriles Anno
CICIDXXLI.

Nomine Cunctorum hinc vobis Carissimo-
rum Fratrum

Franciscus de Xavier.

EPISTOLA IX.

Francisco Manfillæ in Commorinum
eunti.

*Gratia & Amor Domini Nostri IESV Christi
ad sit nobis semper auxilio & fa-
vore. Amen.*

Carissime Frater : multum cupio scire
quid agatis. quare oro te, per amo-
rem IESV Christi, doce me accurati otiose
scriptis literis, de omnibus quæ te, quæ so-
cios isthic tuos quoquo modo spectant. quan-
do pervenero Manaparem, disces statim meis
inde ad Te literis. Fac memineris manda-
torum, quæ perscripta dedi tibi à me di-
gredienti, & Deum ora ut multâ te corro-
boret patientiâ, necessariâ in primis ad tra-
ctan-